

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 12.11.2025
Sayı : 1.500

10/3397

Semra DİNÇER
Ankara Milletvekili
CHP Parti Meclisi Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13 Mayıs 2025 tarihinde Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan 2024 yılına dair “Doğum İstatistikleri” verilerine göre Türkiye’de doğurganlık hızı 1,48 olarak ölçülmüştür. Yine bu verilere göre, toplam doğurganlık hızı 2001 yılında 2,38 çocuk iken 2014 yılından itibaren aralıksız düşüş eğilimine girmiştir.

Doğurganlık hızının, nüfusun yenilenme düzeyi olarak belirlenen 2,10’un altında kalması nüfusun gözle görülür şekilde azalmaya başlayacağı anlamına gelmekle birlikte; bir takım ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal sorunları da beraberinde getirecektir. Nüfus artışındaki bu yavaşlama gelecekte Türkiye’deki demografik yapının bozulmasına ve milli güvenlik sorunlarının ortaya çıkmasına yol açabilecek düzeydedir.

Bu çerçevede, ülkemizde son yıllarda nüfus artış hızındaki düşüşün nedenlerinin ortaya konması ve demografik yapımızın korunması amacıyla konunun ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi açılardan tüm yönleriyle değerlendirilerek araştırılması için, Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ile 105’inci maddeleri uyarınca bir Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve talep ederiz. 10.11.2025

Ömer Fethi Gökçer
Vig de

Seyit Torun
Ordu

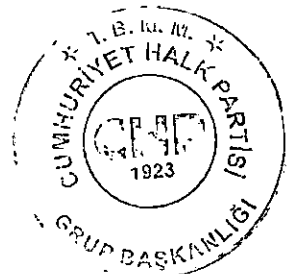
Uğur BAKAR
Artvin Mv.

Semra DİNÇER

Semra DİNÇER

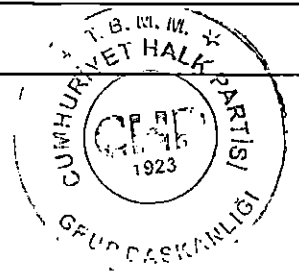
Ankara Milletvekili

Ayhan BARUT
Ayhan Barut

1500 Sayılı

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Ayşe BAKOĞLU	Bartın M.	Ayşe Bak
Turan Tarkan Özer	İstanbul M.	Turan Tarkan Özer
Ayça Taşkent	Sakarya M.	Ayça Taşkent
Orhan Sarıbal	Bursa	Orhan Sarıbal
Mehmet GÜZEMANER	HAZAY M.	Mehmet Güzmaner
Kamran Palm	Bursa	Kamran Palm
Ulla Cobanier	Eskişehir	Ulla Cobanier
Teksel Mansur Kelinc	İstanbul	Teksel Mansur Kelinc
M. Salih Uzun	İzmir	M. Salih Uzun
Burhanettin Bulut	Adana M.	Burhanettin Bulut
Ali KARABABA	Uşak M.	Ali Karababa
Cem Aksoy	Tekirdağ Milletvekili	Cem Aksoy
Veledi GÜNDÜZ	Kırklareli M.	Veledi Gündüz
Serkan SARI	Balıkesir M.	Serkan Sarı
Bülent EROL	Düzce M.	Bülent Erol
İlhan Kocici	İSTANBUL M.	İlhan Kocici

M

Semra DİNÇER
Ankara Milletvekili
CHP Parti Meclisi Üyesi

GEREKÇE

13 Mayıs 2025 tarihinde Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan 2024 yılına dair “Doğum İstatistikleri” verilerine göre Türkiye’de doğurganlık hızı 1,48 olarak ölçülmüştür. Yine bu verilere göre, toplam doğurganlık hızı 2001 yılında 2,38 çocuk iken 2014 yılından itibaren aralıksız düşüş eğilimine girmiştir.

Doğurganlık hızının, nüfusun yenilenme düzeyi olarak belirlenen 2,10’un altında kalması nüfusun gözle görülür şekilde azalmaya başlayacağı anlamına gelmekle birlikte; bir takım ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal sorunları da beraberinde getirecektir. United Nations World Population Prospects verilerine göre Türkiye’nin; Romanya (1.7), Fransa (1.6), İrlanda (1.6), Birleşik Krallık (1.5), Danimarka (1.5), Sırbistan (1.5), Rusya (1.5), Almanya (1.5) gibi ülkelerin gerisinde kalmış olması, konunun dikkatle incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Nüfus artışındaki bu dramatik düşüş gelecekte Türkiye’deki demografik yapının bozulmasına, çalışan bağımlı nüfus oranının bozulmasına ve hatta milli güvenlik sorunlarının ortaya çıkmasına yol açabilecek düzeydedir.

Düşük doğurganlığın ardındaki belirleyici etmenler, yalnızca bireysel tercihlere indirgenemeyecek ölçüde ekonomik ve toplumsal nitelik taşımaktadır. Literatür ve ülkemize ilişkin ampirik bulgular; ekonomik belirsizlik ve kriz dönemlerinde doğurganlığın düşme eğilimine girdiğini, hanhalklarının çocuk sahibi olma kararlarını gelir, istihdam güvencesi ve yaşam maliyeti üzerinden yeniden ertelediğini göstermektedir. Doğum hızını olumsuz etkilediği düşünülen bazı göstergeler aşağıda sıralanmıştır.

İlk olarak, 2021 yılından bu yana politika faizini indirmeye dayalı uygulanan ekonomi politikaları ekonomik krizi beraberinde getirmiş, alım gücünde erime ve gelir-servet eşitsizliklerinin derinleşmesine yol açmıştır. Bununla birlikte, uzun çalışma saatlerine rağmen, vatandaşın cebine giren düşük reel ücretler, özellikle genç yetişkinlerin gelecek planlarında ebeveynliği ertelemelerine yol açmıştır.

İkinci olarak, işsizlik ve güvencesiz istihdam yaygınlaştıkça, evlilik ve ilk doğum yaşı ileriye kaymaktadır. Kadın istihdamı ve doğum sonrası işe dönüşüne ilişkin işyeri uygulamaları, kreş/bakım altyapısı ve esnek-güvenceli çalışma modellerinin Türkiye’de yetersiz kalması ebeveyn olma yaşının ertelenmesini beraberinde getirmektedir.

Semra DİNÇER
Ankara Milletvekili
CHP Parti Meclisi Üyesi

Yine, konut piyasası ve barınma maliyetlerinin Türkiye’de çok artmış olması önemli bir etken olarak karşımızda durmaktadır. Ev sahibi olamama, yüksek kira/konut fiyatları ve krediye erişimdeki güçlükler, çocuk sayısını sınırlayan başlıca faktörler arasında gösterilmektedir. Bu çerçevede, konut politikaları genç haneler ve yeni ebeveynler için erişilebilirlik odaklı olarak yeniden tasarlanmalı; kira destekleri, ilk konut programları aile odaklı bir şekilde gerçekleştirilmelidir.

Türkiye’de gıda güvenliği ve temel gıdaya olan erişimin azalması da bir diğer önemli nedendir. Gıdanın güvensiz/sağlıksız ve pahalı hale gelmesi, bebek-çocuk bakım maliyetlerinin aşırı derecede artmasına sebep olmakta bu da hanelerin bakım ve beslenme maliyetlerini artırarak doğurganlığın azalmasına neden olmaktadır. Türkiye’nin OECD’ye gönderdiği verilere göre, ülkemizdeki gıda enflasyonu yüzde 36.1 olarak gerçekleşirken, en yakın rakiplerimizin Estonya (%7.7), Japonya (%7.3), Slovenya (%6.9) ve Kolombiya (%6.2) olduğu görülmektedir.

Son olarak, Türkiye’nin doğurganlık hızındaki sürekli düşüş, uzun vadede ülkenin ulusal güvenliği açısından da ciddi sonuçlar doğurabilecek bir gelişmedir. Nüfusun azalması ve yaş ortalamasının yükselmesi, bir ülkenin savunma kapasitesinden ekonomik direncine kadar birçok alanda doğrudan etki yaratmaktadır. Demografik dengenin bozulması aynı zamanda ülkemizin bölgesel ve uluslararası rekabet gücünü de azaltacaktır. Genç nüfus oranı düşen ülkeler, dış politikasını ve güvenlik stratejisini sürdürmede zorlanabilir. Bu durum, Türkiye’nin jeopolitik konumu, enerji güvenliği ve sınır güvenliği açısından da riskler barındırmaktadır.

Sonuç olarak; Türkiye’nin 2024 yılı itibarıyla 1,48’e gerileyen toplam doğurganlık hızının, yenilenme eşiğinin altında kalmaya devam etmesi; ekonomik refahtan sosyal güvenlik dengesine, kalkınma hedeflerinden milli güvenlik boyutuna uzanan geniş bir yelpazede ulusal öncelik teşkil etmektedir. Tüm bunlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde vatandaşlarımız çocuk sahibi olmaya çekinmekte ya da ikinci çocuğu yapmaktan kaçınmaktadırlar.

Bu çerçevede, ülkemizde son yıllarda nüfus artış hızındaki düşüşün nedenlerinin ortaya konması ve demografik yapımızın korunması amacıyla konunun ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi açılardan tüm yönleriyle değerlendirilerek araştırılması için, Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ile 105’inci maddeleri uyarınca bir Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve talep ederiz.

